

JELENTÉS

Medvekérdés és vadkárok Hargita megyében

- átdolgozott, kiegészített változat -

2015

Előterjesztő: Elemző Csoport

Referenciadokumentum:

- 1979-es Berni Egyezmény
- Európai Közösségek Tanácsának 92/43/EGK irányelve
- 407/2006-os vadászati törvény
- 1679/2008-as kormányhatározat
- 1575/2014-es rendelet
- 1439/2015-ös rendelet
- Polgármesteri hivatalok által beküldött adatok medvepopulációról és bejelentett vadkárokról
- Megyei vadásztársulatok által beküldött adatok, állásfoglalások
- Erdészeti hivatalok, magánerdészetek által beküldött adatok
- Egészségügyi intézmények, környezetvédő egyesületek statisztikái, állásfoglalásai
- URSUSLIFE projekt anyagai, jelentései
- Hargita megyei Környezetvédelmi Ügynökség adatai, állásfoglalása
- Országos és megyei sajtóhírek
- Medvék helyzetéről készült tanulmányok, felmérések
- Más, illetékes személyek állásfoglalása, véleménynyilvánítása

I. Felvezető

Megyénk kiterjedt erdőségei számos környezeti előnyt és lehetőséget jelentenek a lakosság számára. A színes flóra mellett olyan erdei állatok is élnek itt, amelyek más, nem hegyvidéki területeken nem fellelhetőek. Az itteni emberek együtt élnek ezekkel az állatokkal, és míg egy más, nagyvárosi ember számára csak állatkerti látványosság egy-egy nagy ragadozó, addig itt a medve, a farkas, vagy a vadmacska mondhatni a mindennapi élet része. „A medve nem játék” mondja az egyik a három székely poénos „alapigazságból”, amely bizonyítja, hogy a székely kultúra szerves részévé vált a barnamedve.

Az együttélésnek azonban vannak árnyoldalai, hiszen gyakran az életterek átfedik egymást, amelyek következménye a medvék általi károkozás vagy ember elleni támadás. A medvék, élelem keresési útjaik során gyakran láthatóak lakott övezetben, amely során nemcsak anyagi károkat okoznak, hanem egyre nagyobb veszélyt jelentenek az emberekre is. A vadkárok száma mellett, az emberéletet veszélyeztető támadások száma is növekedett.

II. Jogsabályok

Európai Uniós szabályozás és irányelvek

Az első, nagy, regionális egyezményt 1979. Szeptember 19-én fogadták el, Bernben, az európai, vadon élő élővilág és a természetes élőhelyek védelméről. 1982 óta hatályos, Románia a 13/1993-as törvénnyel ratifikálta, 1993. március 11-én. Az Európai Közösségek Tanácsának, 92/43/EGK számú irányelve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről, egészíti ki az egyezményt. Ezen irányelv 12. cikke rendelkezik az Unió területén levő vadállatok, köztük a barna medvék szigorú védelméről. A 16. cikk azonban rendelkezik azokról a kivételes esetekről, amelyekben engedélyezhető a vadállatok befogása, megölése.

Az Unió tehát a természetvédelem és a fajok védelmével foglalkozik, amely érthető, tekintve a vadállatok egyre szűkülő életterét. A kérdés azonban az, hogyan lehet hosszú távon fenntartani a természetvédelmet, figyelembe véve a lakosság, tehát a helyi, közvetlen érintettek érdekeit?

E kérdés megválaszolására született meg, 2014. június 10-én egy Európai Uniós platform, az emberek és a nagyragadozók együttélésének javítására. Az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatósága által kezdeményezett platformon találkozhatnak a nagyragadozók kérdésében érintettek, úgymint a természetvédők, vadászegyesületek, helyi és regionális önkormányzatok, állattartók, földtulajdonosok, lakosság. Az Európai Bizottság számos tevékenységet folytat az érintettek és a nagyragadozók konfliktusainak kezelésére. Az első lépés egy tanulmány elkészítése volt, 2013 februárjában, az emberek és a nagyragadozók kapcsolatáról, ennek megértéséről. Ezt követte két műhelymunka 2013-as év elején és végén, amelyet a platform létrehozása követett, 2014 júniusában.

Bár vannak kezdeményezések, jogi szempontból az EU-ban nem létezik a 92/43/EGK irányelven kívül más szabályozás, intézkedés a nagyragadozók védelméről, illetve ezekkel szembeni védekezési formákról. Több Uniós program irányult az európai medvepopulációra, azonban ezek szintén a védelmüket célozták meg. Az URSUSLIFE program 2009-2013 között futott Hargita, Kovászna, Brassó megyékben, ennek keretén belül a nagyragadozókkal szembeni védekezés is hangsúlyt kapott.

A tagállami feladat a vadászati és természetvédelmi jogszabályok megalkotása, amelyek illeszkednek a 92/43/EGK irányelv előírásaihoz. Az Európai Unió a vadállatok, főként a nagyragadozók, védelmére helyezi a hangsúlyt, azonban a romániai, vagy a Hargita megyei helyzetet külön nem taglalja. Figyelembe kell venni, hogy a kárpáti barnamedve populációja Romániában koncentrálódik, s jelentős egyedszám található meg Hargita, Kovászna, Brassó megyékben. Így például a Natura 2000 kezdeményezésnek is ehhez kellene illeszkednie, figyelni arra, hogy a kijelölt környezetvédelmi területek mennyire képesek eltartani az ott élő nagyragadozók állományát.

Romániai és helyi jogszabályozás

Hargita Megyei Prefektus Intézményének 183/2014-es rendelete hagyja jóvá a Megyei Sürgősségi Bizottság szervezésére, feladatkörére és működésére vonatkozó szabályzatot és előírja a 3-as cikkely b.) pontjában, hogy a Megyei Sürgősségi Bizottság feladata felmérni a hatáskörébe tartozó területeken a vészhelyzeteket, konkrét intézkedéseket és lépéseket tenni ezeknek helyreállítására és követni ezek végrehajtását. A Román Kormány **21/2004-es Sürgősségi Kormányhatározata** pedig az I. fejezet 2. cikkelyében meghatározza a vészhelyzeteket, amelyek különleges, nem katonai jellegű események, amelyek mértéke és intenzitása veszélyezteti a lakosság életét és egészségét, a környezetét, a fontos anyagi és kulturális értékeket, és a normális állapot visszaállításához sürgős intézkedések és fellépések szükségesek, kiegészítő források kiosztása szükséges és egységes kezelése a résztvevő erőknél és eszközöknek. Az utóbbi időben rohamosan növekedő medvetámadások pedig pontosan ebbe a kategóriába illenek bele, hiszen veszélyben van az emberek élete, a természetük, a haszonállataik-

A **környezetvédelmi** kérdéseket a 195/2005 Sürgősségi Kormányhatározat szabályozza, amelynek módosításait, kiegészítéseit a 265/2006-ös törvény tartalmazza. Az 57/2007-es Sürgősségi Kormányhatározat, amelyet a 49/2011-es törvény keretében aktualizáltak a **természetvédelmi területekkel, a természetes élőhelyek és a vadnövény- és állatvilág megőrzésére vonatkozik.**

A **407/2006-as Vadászati és a vadállomány védelmére előírt törvény** szabályozza a medvevadászatot. Az 1. cikkely meghatározza az *optimális populáció* fogalmát, amely azt a maximális egyedszámot jelenti, amely biztosítja a biodiverzitás megőrzését, a legkevesebb kárt okoz, és nem jelent veszélyt az emberekre. Ugyanezen törvény a 19-es cikkelyének 1-es pontjában megtalálható, hogy a biológiai sokféleség megőrzése érdekében a vadászásra szánt

emlősök és madarak csak a jóváhagyott kvóta keretén belül vadászhatóak. A 2-es pont előírja, hogy a vadállatokra, amelyeknek kilövése egyébként tilos, csak akkor lehet vadászni, ha szükség van a populáció csökkentésére vagy pedig különleges esetekben, ha elfajzottak vagy károkat okoznak. A 39-es cikkely előírja, hogy azokat a medvéket, amelyek károkat okoznak, a környezetvédelemmel megbízott minisztérium jóváhagyásával, csalétekkal, csapdával is be lehet fogni, vagy levadászni.

Az **1679/2008-as Kormányhatározat** szabályozza a kártérítések odaítélésének eljárását, amelyet a medvék és egyéb vadállatok által okozott károk/támadások nyomán ítélnek meg.

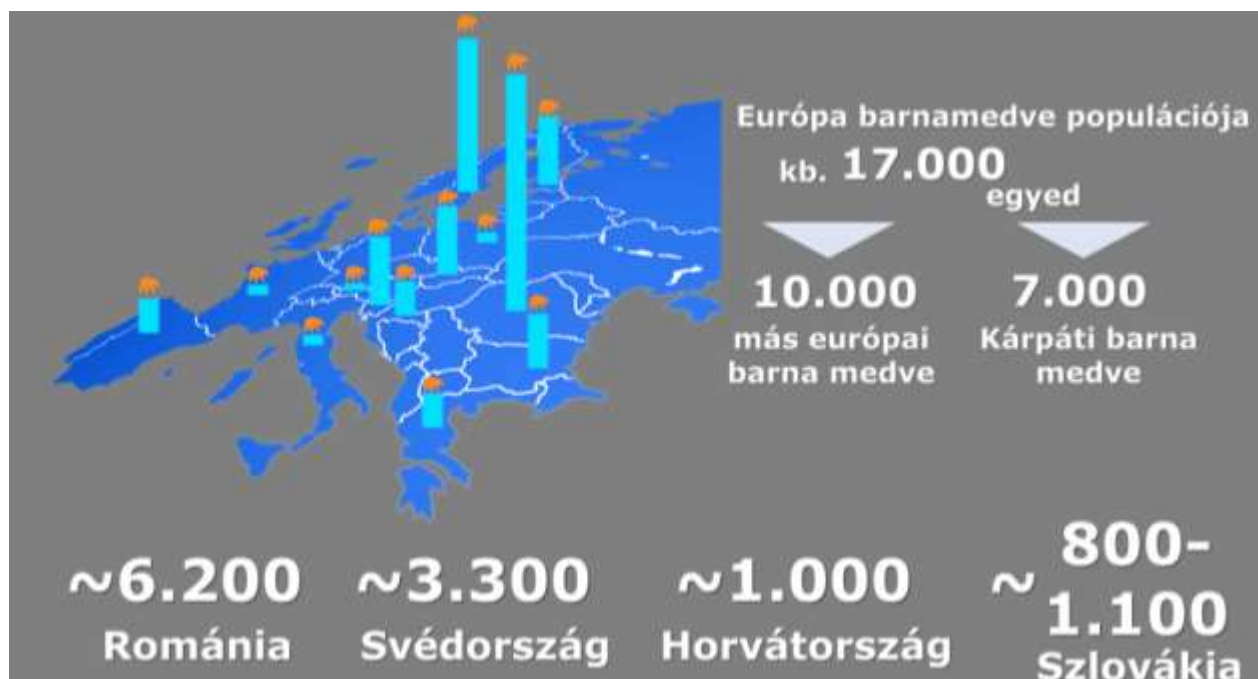
Az illetékes minisztérium évenként kiadott rendeletei a medvék, farkasok és a vadmacskák befogását, kilövését, szállítását szabályozzák, illetve meghatározzák a vadászydények időszakát. Kihangsúlyozzák, hogy kivételt képeznek azok az egyedek, amelyek veszélyt jelentenek a közegészségre és közbiztonságra, illetve belátogatnak lakóövezetekre a háziállatok lakhelyére. Ezeket az egyedeket vadászydényen kívül is be lehet fogni, esetenként kilőni.

III. Aktuális helyzet. Statisztikák

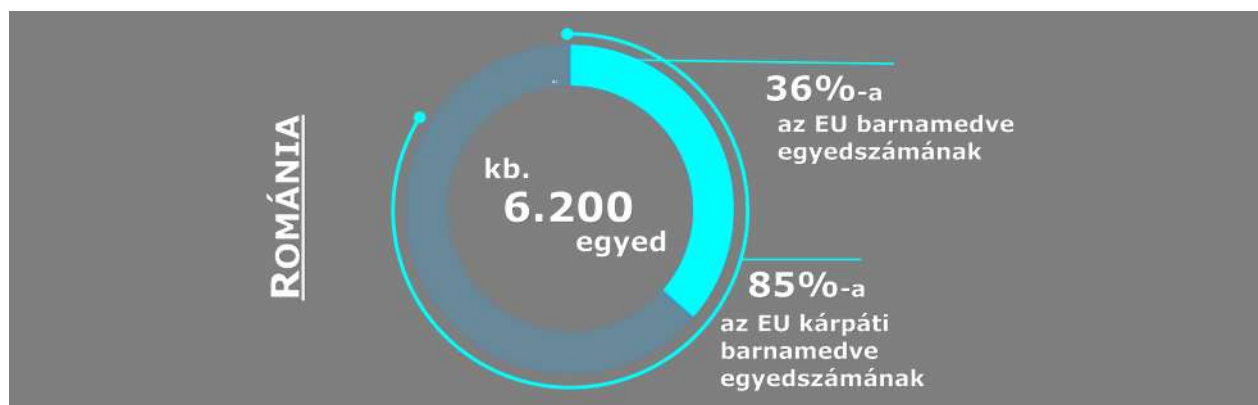
A barnamedve a szigorúan védett fajok közé tartozik az Európai Unió területén. Románia területén azonban sokkal nagyobb létszámban vannak jelen, mint bármelyik más tagállamban és becslések szerint az utóbbi évtizedben számuk tovább növekedett. Hargita megyében – az ország állományához viszonyítva – meglehetősen sok medve él, bár a szakemberek szerint ugrásszerű növekedésről nem beszélhetünk.

Medveállomány

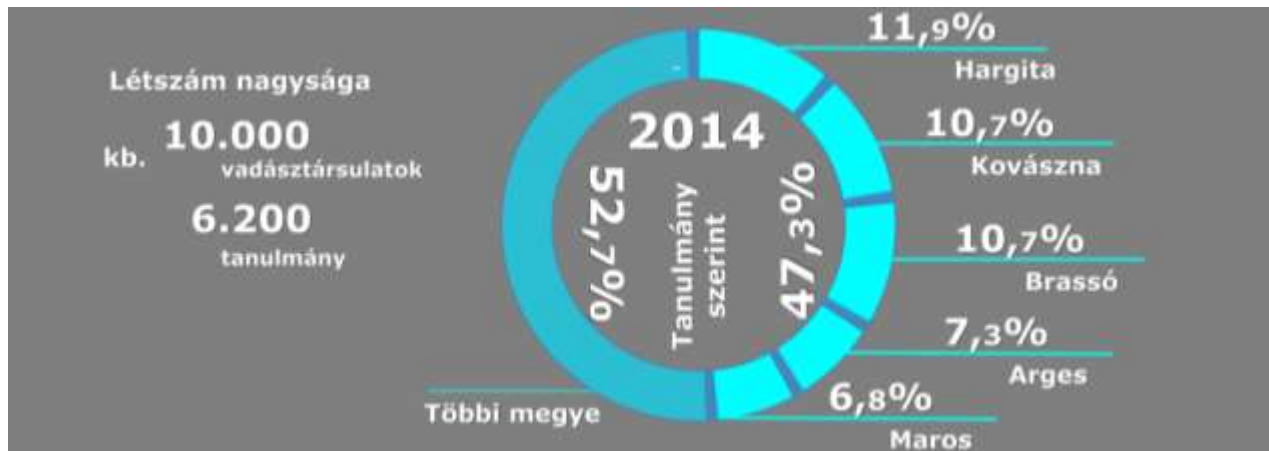
Az Európai Unió csak környezetvédelmi szempontból közelíti meg a barnamedvék helyzetét Romániában. Azonban a romániai medvepopuláció egy kivételes eset, hiszen itt a medvesűrűség messze meghaladja az európai átlagot. Az **Unió területén élő barnamedvék száma eléri a 17 000-et, amelyből a legtöbbit a kárpáti barnamedve tesz ki, több mint 7000 egyedszámával.**

Az arányokat tekintve, Romániában van a legtöbb medve, hiszen itt tömörül az európai barnamedvék mintegy 35-40%-a, a kárpáti barnamedvék több mint 80%-a. A Vízügyi, Erdészeti és Környezetvédelmi Minisztérium adatai szerint **2014-ben közel 6200 medve élt Romániában**, azonban **a vadásztársulatok ennél jóval többre, 10.060-ra becsülik**. E medvepopuláció körülbelül 69.000 km² területet foglal el, amely az ország teljes területének mintegy 30%-a. Így a medvesűrűség 0,9 medve/10 km², vagyis körülbelül egy medve jut 1000 hektárra. Megoszlanak a vélemények a medvék létszámára vonatkozóan, nem létezik egy általános, egységesen elfogadott és a valósághoz a leginkább közel álló adat a populáció nagyságáról.

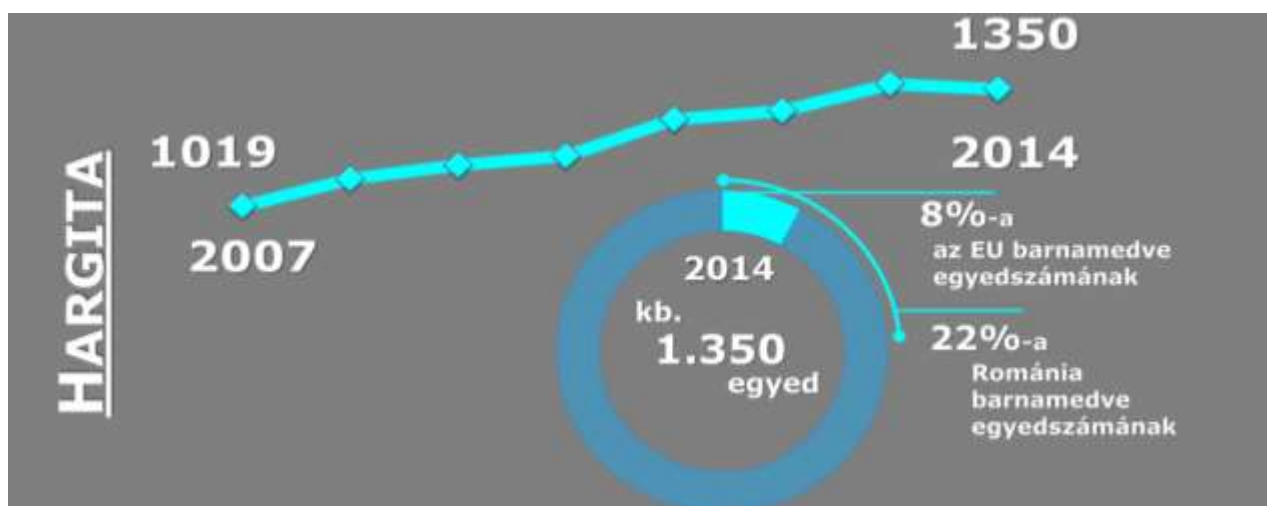

A szakirodalom szerint ez a létszám fenntartható lenne, azonban, mivel ez matematikai átlag alapján végzett számítás, nem mutatja az eloszlást, amely nem egyenletes. Több olyan megye van, ahol magasabb az egyedsűrűség, mint például Hargita, Kovászna, Brassó, Argeş, Maros megyék.

A matematikai becslések és a minisztérium szerint **az eltartható medveszám 4000 példány körül lenne Románia szinten.** Mivel a medvék létszáma nem ismert, csak magas hibaarányal lehet megbecsülni a számukat, így a területek pontos eltartó képessége is pusztán elméleti feltételezés, a valóság nagyban eltérhet ettől. A medvék természetes ösztönük, illetve egyéb külső, ember okozta behatások miatt állandó mozgásban vannak, élelmet, nyugodt környezetet, téli szállást keresve maguknak. (Például ha 10 ember látott egymástól függetlenül 10 medvét, akkor nem feltétlenül jelenti, hogy az adott területen 10 medve van.)

A Hargita megyei medveállomány nagysága állandó vita tárgya. **A vadásztársulatok 1350 körülre becsülik a medvék számát,** azonban a Környezetvédelmi Ügynökség szerint **ez túlbecsült érték,** és szerintük **800-900 körül mozog a létszám.** A minisztérium adatai szerint még kevesebb medvéről beszélhetünk, **700-770-re becsülik.** A vadásztársulatok becsléseiket a vadak által hagyott nyomok, és egyértelmű jelek, megfigyelések alapján adják meg, és teljesen elkerülhetetlen, hogy több vadásztársaság ne vegye számításba ugyanazt a medvét. A vadak mozgását nem lehet leszorítani a vadászterületek határaitra, így csak komoly beruházással és kutató munkával kellene követni őket. A vadásztársaságok szerinti **létszám az elmúlt években folyamatosan növekedett, 2007-2014 közötti periódusban közel 35%-al.**

Hargita megye vadászterületeinek nagysága közel 600 ezer hektár. Egy, a Hargita Megyei Erdészeti és Vadállományi Felügyelőség által 2010-ben kidolgozott módszer szerint ezer hektáron egy medve lenne az ideális, **tehát megyeszinten 600 medve lenne az optimális**, azonban a **minisztériumtól kapott adatok szerint csak 340-et tudna eltartani a megye**. A vadásztársaságok felügyeletébe tartozó vadászterületeken vannak olyan parcellák, amelyek mezőgazdasági területként vannak hasznosítva, így gyakorlatilag nem képezik a medve, vagy más vadállat életterét. Ebből adódóan az ideális létszám meghatározásakor kizárólag azokat a területeket kell figyelembe venni, amelyek a vadak életterét képezik és ez alapján meghatározni az optimális, eltartható egyedszámot, minden vad esetében. Természetesen ez minden vadászterület esetében változik, így ennek meghatározására a vadásztársaságoknak van leginkább kompetenciájuk.

Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesülete elnökének meglátása szerint, sokkal célravezetőbb lenne a medvék által okozott károk számához viszonyítani az optimális egyedszámot és ennek függvényében a kilövési engedélyek számát. Ez a megközelítés is hozzásegít a becslés pontosabb elvégzéséhez, hiszen azok a medvék, amelyek rendszeresen bevándorolnak a lakott területekre, gyakorlatilag kiszorultak az erdei élettérből, tehát feltételezi azt, hogy annak a területnek a medveeltartó képessége csökkent. A másik oldalon azonban, nem biztos, hogy ez is meghozza az elvárt megoldást, azonban hozzásegíthet egy pontosabb létszám meghatározásához, és ennek alapján megfelelő döntések meghozatalához. Az élettér szűkülése, az élelem mennyiségének csökkenése továbbra is lakott, művelt területekre kényszeríti az állatokat, élelemszerzés céljából, tehát szükséges a károk mellett, egyéb természeti tényezők figyelembe vétele is.

Vadkárok

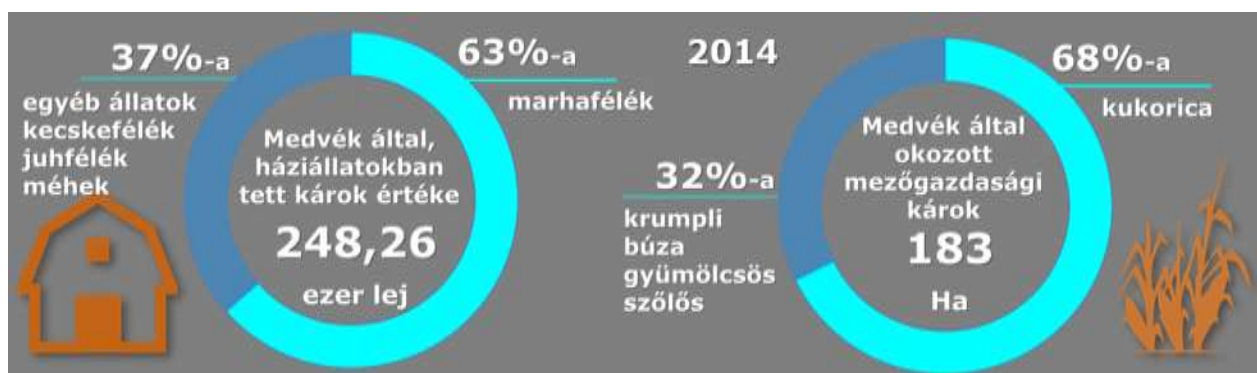
Az utóbbi években észlelt vadkárok gyarapodásának okai nem elfogadottak, több is létezik. Az egyik ok a medvék magasra becsült száma. A természetes környezet nem képes ennyi vadállatot eltartani, így ezek bekényszerülnek a lakott, művelt területekre élelmet szerezni. A megyében nemcsak a medvék, hanem a szarvasok, őzek, vaddisznók is jelentős károkat okoznak a mezőgazdasági terményekben. Ezekben az esetekben a valós károk csak kis részét jelentik be a gazdák, nagyrészt csak akkor, ha, jelentős mértékű kár keletkezett. Bár a probléma fennáll, ezek az esetek nem annyira mediatizáltak, mint a medvék okozta károk. Ehhez az is hozzájárul, hogy míg a medvekárok minisztériumi szinten rendeződnek, addig az egyéb vadak által okozott károk rendezése a vadásztársaságok feladata.

A LIFE Ursus projekt keretében végzett kutatások alatt megfigyelték, hogy számos esetben a vadász egyesületek, a lakóövezethez relatíve közel szórnak ki plusz táplálékot a vadak etetésére, amely révén ezeknek a vadaknak megváltozik a viselkedésük hosszútávon. Ezáltal fokozódik a vadkárok lehetőségének esélye.

A Hargita Megyei Környezetvédelmi Ügynökség természetvédelmi osztályának jelentése szerint **2014-ben összesen 227 káresetet jelentettek**, ennek kb. 68%-a, medve által okozott kár, a többi esetben vaddisznó, szarvas és farkas volt a károkozó.

A medvék által okozott, bejelentett károk száma 2014-ben majdnem megkétszereződött az előző évhez viszonyítva. Az esetek többségében szarvasmarha esett a medvék áldozatául, azonban jelentős károk keletkeztek a mezőgazdasági terményekben is.

A 407/2006-os vadászati törvény és a 1679/2008-as, kártérítés megítélésére vonatkozó kormányhatározatból kiderül, hogy a kár bejelentésére 24 óra áll a kárvallott rendelkezésére. A kárról készült írásos jelentést annál az önkormányzatnál kell benyújtani, amely területén a veszteség bekövetkezett. 24 óra azonban meglehetősen rövid időszak a kár bejelentésére, főként, ha a kárvallott nem községközpontban lakik, esetleg más községhez tartozó tulajdonában keletkezett kár. Ilyen esetekben a bejelentés időigényes és gyakran költségekkel jár. Javasolt lenne ebből adódóan oly módon módosítani a jogszabályokat, hogy a kár bejelentése 112-es sürgősségi számon is megtörténhessen. Célszerű lenne ugyanakkor a jogszabályokat úgy módosítani, hogy lehetővé tegyék a bejelentés költségeinek hozzáadását a vadkár értékéhez.

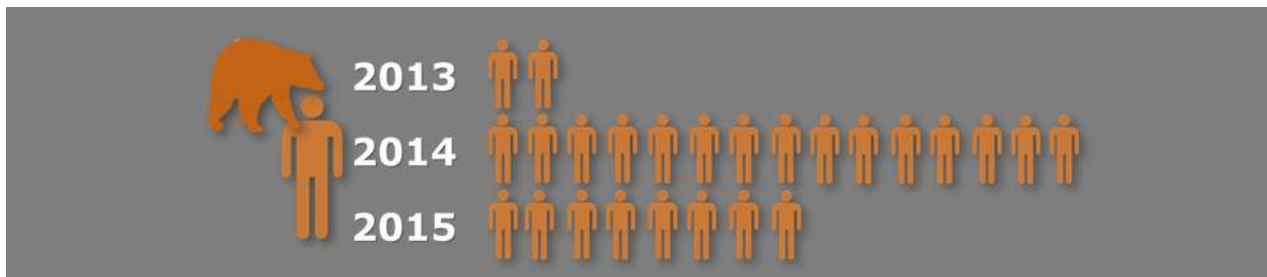
A fent említett jogszabályok értelmében, a kár bejelentését követő 24 órán belül a polgármester egy bizottságot hív össze, amely felméri és értékeli a keletkezett kárt. Az összehívást követő 48 órán belül összeáll a bizottság és a károsult (vagy egy általa meghatalmazott

személy) jelenlétében felméri a veszteséget. A mezőgazdasági, erdészeti vagy háziállatokban keletkezett kár mértékét a bizottság jegyzőkönyvbe foglalja, amelyet a területi erdőgazdálkodásért felelős intézmény vezetője határozattal hagy jóvá. Ez a folyamat legtöbb esetben hosszú ideig tart. Ezért javasolt a jogszabály módosítása révén, rövidíteni a bejelentés és a kár megtérítése közötti időintervallumot, lecsökkentve ezt akár egy 30 napos határidőre.

A hosszadalmas procedúra és az elhúzódó kártérítés, esetenként a bejelentés költségei elkedvetlenítik a gazdákat így gyakran nem tesznek le kárigénylést. A lakosság tájékoztatatlansága is egy fontos tényező. Annak ellenére ugyanis, hogy a Vidékfejlesztési Egyesület, tájékoztató plakátokat készített és szórt a településeken arra vonatkozóan, hogy mi a teendő vadkárok esetén, a lakosság, s gyakran a polgármesteri hivatalok sem kellően tájékozottak.

Személyi sérülések

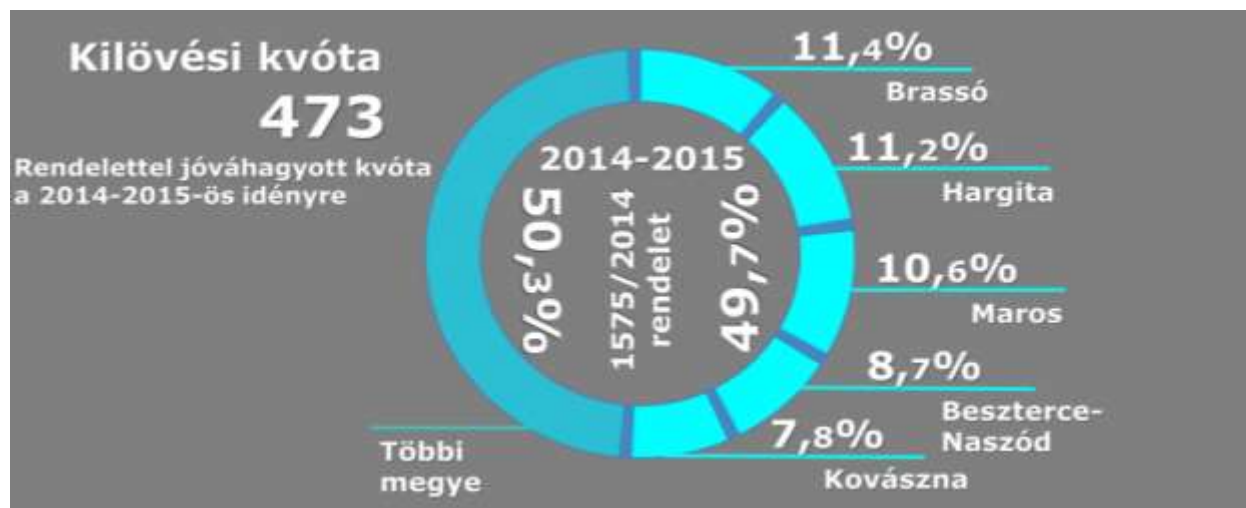
A medvék állandó jelenléte a településeken, ezek közelében komoly veszélyt jelent, amelyre minden érintett területnek fokozottan figyelnie kell. Olyan intézkedésekre van szükség, amelyekkel nemcsak megelőzhetőek az esetleges sérülések és károk, de kiszoríthatóak az egyedek a lakott térségekből. Az emberi sérülések gyakorisága aggasztó mértékeket ölt. A medvék, élelemszerzési körútjaikon gyakran találkoznak az emberrel, és bár legtöbb alkalommal elmenekülnek, számos esetben komoly sérülést eredményező támadással végződött a találkozás. A Hargita megyei Közegészségügyi Igazgatóság adatai szerint, a megyei kórházakban **2014-ben 15, míg 2015. október végéig 8 személyt láttak** el medve okozta könnyebb és súlyosabb sérülésekkel.

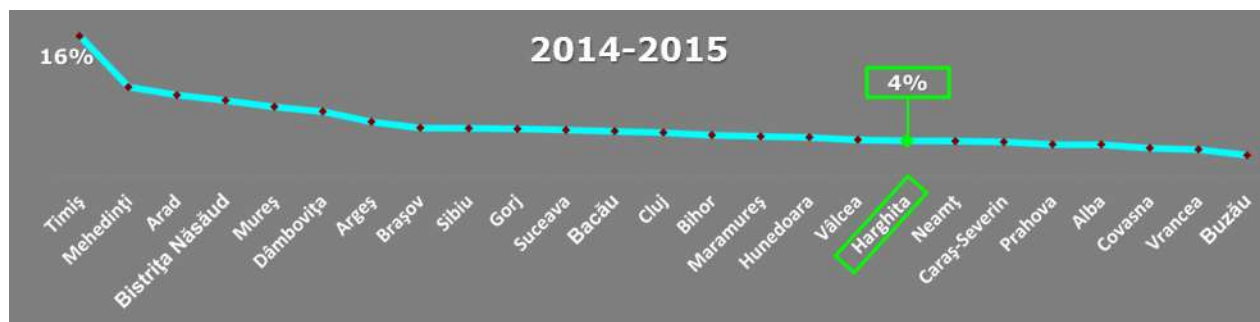
Hargita Megye Tanácsának elnöke szerint, mivel a törvény egyelőre nem biztosít jóvátételt a medvék okozta személyi sérülésekre, nem elegendő a kilövési kvóta növeléséről beszélni, hanem az emberi élet védelme az elsődleges. Meglátása szerint, a túlszaporulat következtében a fiatal, gyengébb egyedek a lakott övezetekbe kényszerülnek, ahol élelmet is bőven találnak így könnyen adaptálódnak és folyamatos veszélyt jelentenek az emberre.

Vadászati kvóta

A szigorúan védett fajok vadászatát minden évben, rendeletben szabályozza a környezetvédelmi minisztérium. E rendelet határozza meg a vadászidény periódusát, illetve a kilövési kvótát a medve, farkas és vadmacska esetében. **2014-2015-os idényben 473 medve** kilövését hagyta jóvá a minisztérium országos szinten. Ebből, a **Hargita megyei vadásztársulatok összesen 53-at kaptak**. Ezzel, Brassó megye (54) után a második legtöbbet kapta a megye.

A 2015-2016-os idényben már 65-re emelkedett a szám, amellyel az első helyen van a megyék között. A kvóta száma helyett a létszámhoz viszonyított aránya pontosabb képet nyújt. E szerint **Temes megyében a legnagyobb az arány**, vagyis a **vadásztársaságok szerinti medvelétszám 16%-át jóváhagyták kilövésre a 2014-2015-ös idényben**. Abszolút számban ez azt jelenti, hogy a 19 medvéből 3 kilövésére kaptak engedélyt. Ezzel szemben **Hargita megyében ez az arány csupán 3,9%**.

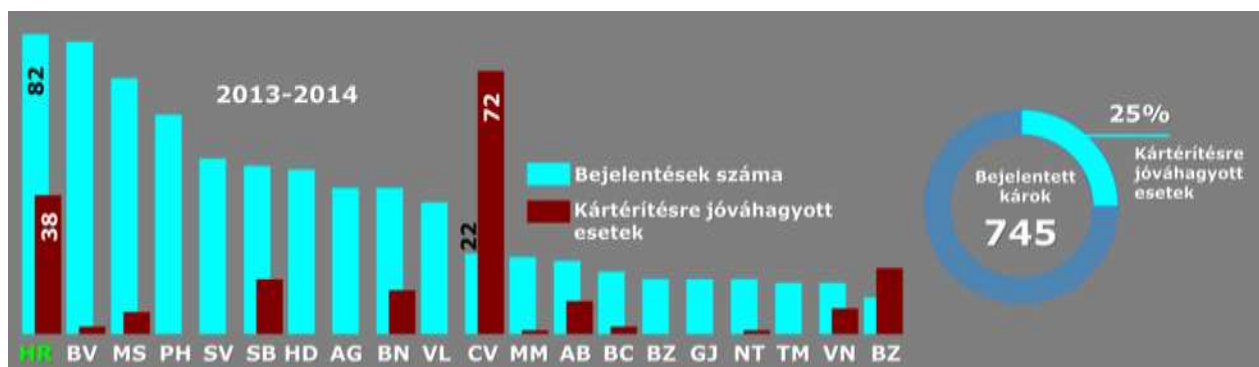

A létszám és a kvóta vizsgálatokor megfigyelhető egy aránytalanság a megyék között. Míg Hargita megyében tartanak nyilván a legtöbb medvét, csupán 53-ra kaptak engedélyt 2014-2015-ös idényben. Ezzel szemben Brassóban 54-et hagytak jóvá, míg a becslések szerint 1007 medve van a megyében. Ugyanakkor a minisztérium adatai szerint az optimális létszám is csak egyel

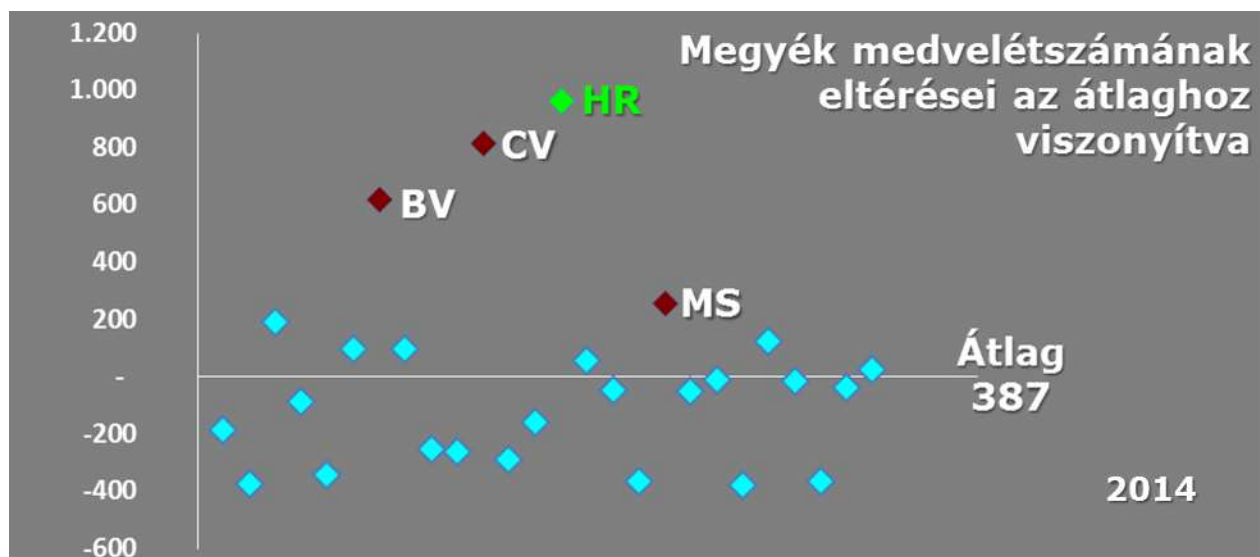
kevesebb, mint Hargita megyében. Egy másik ellentmondásos eset Maros megye, ahol 644 medvét becsülnek, viszont a jóváhagyott kilövési keret 50 volt az elmúlt idényben, csupán 3-al kevesebb, mint a megyénkben, holott az egyedszám kevesebb, mint a fele a Hargita megyeinek. Egy nagyobb eltérés Beszterce Naszód és Buzău megye esetében figyelhető meg, ahol a medvelétszám közel azonos (483 és 484) azonban a kvóta messzemenően eltér, hiszen míg Beszterce-Naszódnak 40-et, addig Buzău-nak csupán 11-et engedélyeztek.

Összefüggések vizsgálata

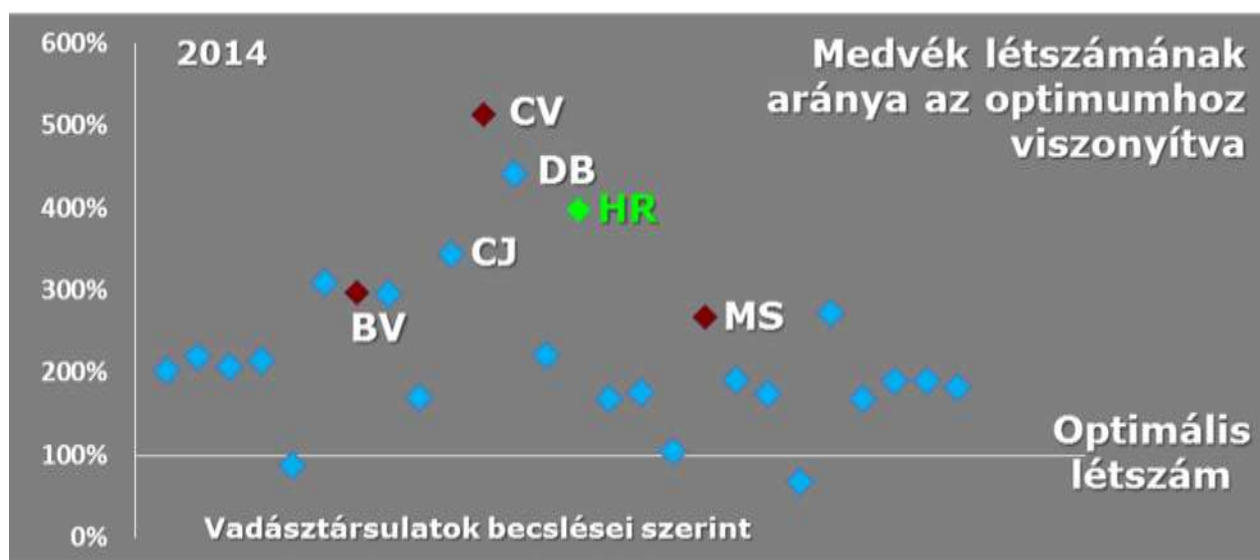
Az előző részben már említésre került, hogy az optimális létszám és a vadkárok közötti kapcsolatot jobban figyelembe kellene venni a kvóta megállapításánál. A minisztériumtól kapott adatok szerint 2013-2014-ben Hargita megyéből regisztráltak a legtöbb medve okozta kárt, mintegy 82 esetet, amelynek 42%-át hagytak jóvá kártérítésre. A jóváhagyott kérések számát tekintve Kovászna megye után csak a második a maga 38 esetével.

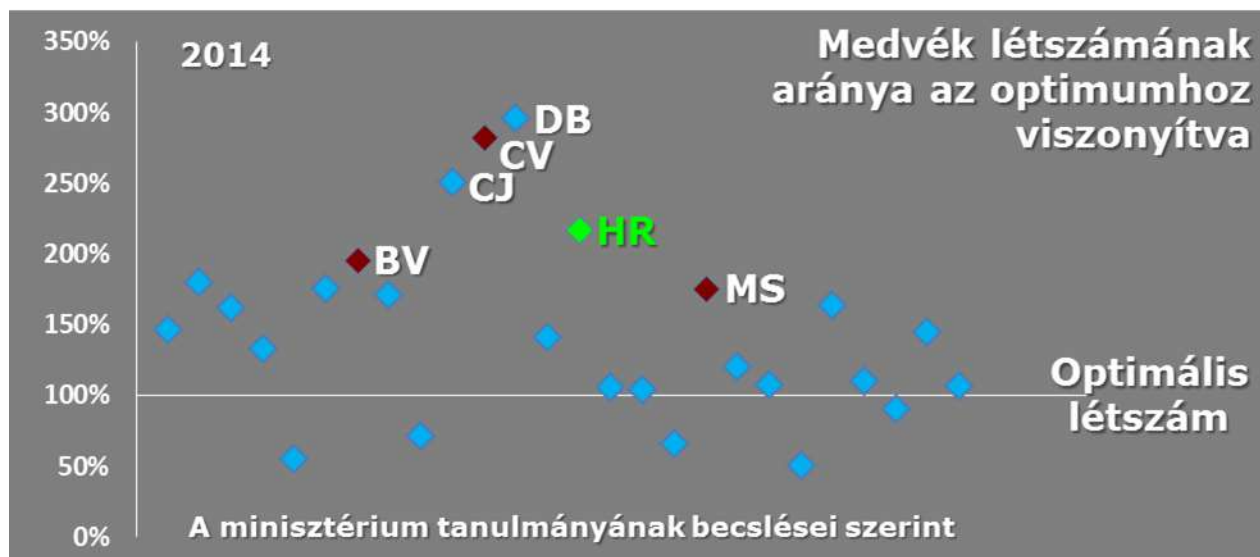

Azokat a megyéket figyelembe véve, amelyekben legalább egy medvét nyilván tartanak, megfigyelhető, hogy az átlaghoz képest **Hargita, Kovászna és Brassó megye messze kimagaslik a medvék létszámát illetően**, míg a legtöbb megye az átlag alatt, vagy a körül csoportosul. Maros megyével kiegészülve, e három megye jelentősen felfelé tolja az átlagot, hiszen **a vadásztársulatok szerinti medve létszám mintegy 42%-a tömörül itt**.

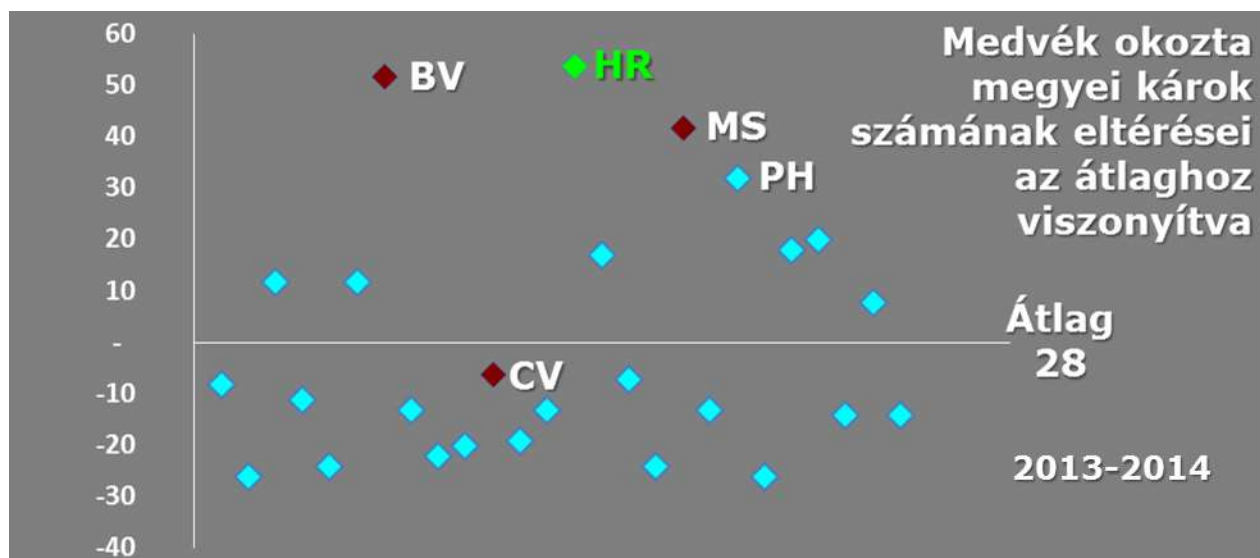

Az optimális létszám minden megyében jóval alacsonyabb, mint amennyit nyilván tartanak, akár a vadásztársulatok, akár a minisztérium tanulmánya becsléseit vesszük alapul.

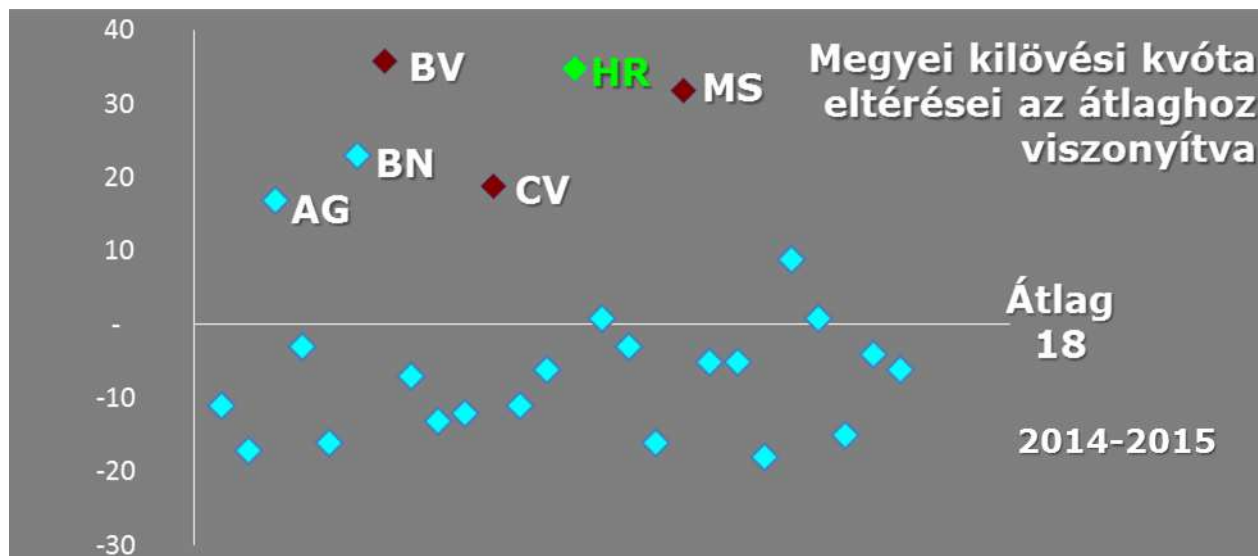
A vadásztársulatok becslései szerinti létszám majdnem minden megyében jóval az optimális fölött van. Ezek közül kiemelkedik Kovászna, Dambovita és Hargita megye, amelyek esetében, az optimális medve létszámnál több mint négyszeresét tartják nyilván. A tanulmány minimum és maximum létszámot határoz meg, a számításhoz egy átlagos létszámot használtunk fel. Amint az ábrán is látszik, ezt a létszámot alapul véve több megyei létszám közelíti meg az optimális létszámot, azonban Hargita, Brassó és Maros megye továbbra is a meghaladja azt. E becslés szerint Dambovita megyében háromszor annyi medve van, mint amennyi az optimális lenne, míg Hargita megyében csupán kétszer annyi.

A létszámtól eltérően, az átlaghoz képest több megye kerül az átlag fölé, itt viszont megfigyelhető, hogy Hargita megye mellett Brassó és Maros megye is kimagaslik. Kovászna

megye helyzete kivételt képez, hiszen míg a medvék létszámában a második helyen van a megyék között, addig a jelentett károk száma az átlag alatt marad, a 11. helyen.

A romániai megyék medve létszámának és a bejelentett vadkárok közötti összefüggés vizsgálatakor megfigyelhető egy kapcsolat, hiszen a **létszám és a károk számának korrelációja 0,74-et ad, amely erőteljes, pozitív kapcsolatra utal.** Másként fogalmazva, kijelenthető, hogy a magas populáció a vadkárok magasabb számával jár.

Az elemzés a kvóták vizsgálatával egészül ki. Az ábrán látható, hogy Hargita megye továbbra is kimagaslik, azonban Brassó megye megelőzi.¹ Szembe tűnő Beszterce-Naszód, Maros, Arges megye, amelyek esetében mind a létszám, mind a károk tekintetében az átlaghoz jóval közelebb álltak, itt viszont kimagaslanak.

A létszám és a kilövési kvóta kapcsolata még erősebb, a mutató értéke 0,88, tehát itt még inkább kijelenthető, hogy a létszám és a kvóta arányban van egymással, bár van néhány eset, amely kivételt képez. **A károk és a kvóta között is ugyanilyen kapcsolat áll fent, itt a korrelációs együttható 0,85.**

¹ Megj.: a 2015-2016-os idényben a megyei kvóta növekedett, 65-re, ami jóval meghaladja az utána következő Maros (52) és Brassó (51) megyéket

IV. Összegzés, javaslatok

Medvepopuláció szabályozása

A vadásztársulatok egyetértenek abban, hogy hatalmas eltérések vannak a medvék optimális és valós száma között a megyében. Reális számuk ugyanis kétszerese, esetenként háromszorosa az optimális egyedszámnak. Túlszaporodásuk fő oka az idős, hím egyedek hiánya, amelyek a reprodukciós folyamatban elpusztítanak az újszülött, gyenge bocsokat, így szabályozva a populációt.

Az idős példányok hiánya következtében, a 3-4 éves fiatal egyedek anyamedvévé válnak, a fiatal egyedek pedig mind felnőnek. A bocsok két éves koruk után elhagyják anyjukat és a lakott területek közelébe merészkednek könnyű élelemszerzés céljából, ezt a magatartást pedig továbbörökítik a fiatalabb generációnak.

A fiatal egyedek számának csökkentése jelent tehát egy megoldást, amely érdekében korlátozást kellene bevezetni a 200-250 pontnál nagyobb egyedek kilövésére. Az eltelt évtizedekben a vadászegyesületek anyagi okokból számos felnőtt, hím egyedet levadásztak. Célszerű lenne a kilövési kvóta a pontok szerinti finomítása, két-három lépcsőt kialakítva. Így a vadásztársaságnak kvótája lesz a trófeaértékű medvék kilövésére, illetve az alacsonyabb értékűekre is külön. Ezáltal a vadásztársaságok képesek lesznek kiadásait fedezni, és emellett érdekeltté lehet tenni a fiatal medve egyedek vadászatában is.

Mindezek mellett fontos lenne a kilövési engedélyek számát a jelentett káresetek függvényében, illetve a már levadászott egyedek száma függvényében meghatározni. Kiemelkedően fontos ugyanakkor, hogy a beavatkozások száma a populáció valós létszáma alapján legyen meghatározva.

A védett fajok, így a medvék vadászatát is tiltja a 407/2006-os vadászati törvény. Vadászatuk csak abban az esetben engedélyezett amennyiben a populáció csökkentése szükségessé vált vagy károkat okoznak. Ez minisztériumi rendelettel lehetséges. A medvepopuláció valós számának meghatározása a vadászterületeket adminisztráló szervek hatáskörébe tartozik. Ezen szervek feladata tehát, hogy az optimális egyedszám ismeretében intézkedéseket kezdeményezzenek, amennyiben a populáció túlszaporodását észlelik.

Eljárás személyi sérülés esetén

A vadásztársulatok további javaslata a gyors beavatkozás lehetővé tétele. A társulatok rendelkezésére kellene állnia egy minisztériumi jóváhagyásnak, amely lehetővé teszi sürgősségi esetekben (például személyi sérülés) a gyors beavatkozást. Jelenleg, több napba telik, amíg a minisztérium engedélyezi a kvótán felüli vadászatot az emberi sérülés esetén.

Rendeletben kellene meghatározni, hogy mi az eljárás személyi sérülés esetén. Kihez kell fordulni ilyen esetekben és milyen folyamatra lehet számítani. Jogszabályba kellene foglalni, hogy sérülés esetén a korházi költségeket; súlyos sérülés esetén a nyugdíjazást vagy egyéb kompenzációkat, illetve elhalálozás esetén a temetkezési költségeket mely illetékes hatóság téríti meg.

Mindezen sérülések megelőzése érdekében tudatosítani, tájékoztatni kell a lakosságot, főként a medvék által gyakran látogatott területeken, medvék életéről, szokásairól, és legfőképpen az óvintézkedésekről.

Vadkárok

A vadkárok további megelőzésére a vadászegyesületek villanypásztor beszerzését javasolják a gazdáknak. Úgy vélik, hogy megfelelően felszerelt és karbantartott felszereléssel megfékezhető a vadak garázdálkodása. Az előző évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a nagy területet védő villanypásztorok nem hatékonyak és a működtetésük is nehéz. Azonban a kisebb területek, gazdaságok esetében megfelelő védelmet tud nyújtani a medvék és egyéb kárt okozó vadakkal szemben.

Le kell csökkenteni az illetékes intézmények reakcióidejét. A folyamat egyszerűsítése céljából javallott lenne a kárigénylések elbírálását és a vadászati kvóta meghatározását a Környezetvédelmi Ügynökség megyei kirendeltségének hatáskörébe helyezni.

Szabályozni kellene a jelenleg meglehetősen kaotikus legeltetést, amely gyakran zavarja a vadon élő állatokat és így azok a lakott övezetekbe kényszerülnek. A vadállatok életterének védelme érdekében pedig szigorúan szabályozni kellene az erdőgazdálkodást.

Hasonló állásponton vannak a LIFEURSUS elnevezésű projekt szakértői is. A 2013-ban befejezett projekt tapasztalatai alapján a következőket javasolják a vadkárok megelőzése érdekében:

- A legeltetési szabályzat betartása, különösen az éjszakai legeltetés, erdei legeltetés és felügyelet nélkül hagyott állatok tilalmára vonatkozóan. A karámok tisztán tartása, ellenkező esetben a nem megfelelően tárolt hulladék odavonzza a vadakat.
- A háziállatok védett, zárt istállókban, ketrecekben tartása.
- A termés begyűjtés előtti védelme őr, elektromos kerítés, zajkeltő készülék révén. Termés időben történő begyűjtése.
- Új növényi kultúrák bevezetését megelőzően esettanulmányok készítése a terület hatékony védelmének lehetőségeiről, szükségességéről.

Ezen felül, a Környezetvédelmi Ügynökség tapasztalata szerint, a vadkárok megelőzése érdekében:

- vadföldeket kell létesíteni és a meglévőket karbantartani,
- szigorúan szabályozni kell az erdei gyümölcsbegyűjtést,
- büntetni és ki kell tiltani az erdőből a motoros sportot.

A vadkár keletkezése senkinek sem érdeke, így mind a gazdáknak, mind a vadásztársulatoknak meg kell tenniük a megfelelő lépéseket a megelőzésre. Ehhez azonban együttműködésre, egyetértésre van szükség. Javallott tehát egy kommunikáció kialakítása a helyi gazdák (gazdaszövetkezeten keresztül) és az illetékes vadásztársaság között a prevenció maximalizálása érdekében.

Az Európai Unió medvék védelméről szóló keretegyezménye

Tekintettel a romániai medvepopulációra, az Európai Unió, a nagyragadozókat is érintő, környezetvédelmi keretegyezményének (1979-es Berni Egyezmény, illetve az 92/43/EGK irányelv) romániai alkalmazásának felülvizsgálatára van szükség. Figyelembe kell venni Románia azon helyzetét, hogy az Európában levő kárpáti barnamedve populáció, jelentős hányada Románia hegyvidékeire koncentrálódik, szűkítve ezáltal az egy egyedre jutó életteret és fokozott veszélyt jelentenek. Az Unió szintjén, általános érvényű környezetvédelmi eljárások, a medvékre (s nemcsak) vonatkozó része Románia esetében vitathatóak, más államokhoz viszonyítva itt az enyhébb intézkedések is megfelelőek lennének a medve faj védelmére, fennmaradására.

A Natura 2000 környezetvédelmi területek kijelölése során a figyelembe kell venni a terület medvepopulációjának eltartó képességét és a hozott intézkedéseknek meg kell engedniük a medvék elfogását, kilövését azokban a kivételes helyzetekben, amelyekben ezek indokoltak. Figyelembe kell venni, hogy bár egy szigorúan védett fajról van szó, a természetes élettér beszűkülésével és a szaporodás növekedésével a romániai hegyvidékeken fenntarthatatlan helyzet alakul ki, amely komoly veszélyforrást jelent mind a mezőgazdasági tevékenységekre, mind a lakosság biztonságára, kedvezőtlen hatást gyakorolva a helyi gazdaság több ágazatára.

Tekintettel a medvepopuláció nagyságára a központi döntéshozóknak a környezetvédelemre fordított eszközök mellett a nagyragadozók által okozott károk mérséklésére is erőforrásokat kell fordítaniuk, hiszen jelen esetben meglehetősen költséges a szigorú védelem alatt álló fajok védelme és az általuk okozott károk kiküszöbölésére tett erőfeszítések összehangolása. Intézkedésekre van szükség a lakosság és az agrárterületek biztonságának növelése céljából, know-how és anyagi eszközök formájában.

V. További lépések

Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesülete:

- Tudatosító kampány és egyéb hasonló események szervezése, illetve folytatása a lakosság, gazdák körében: szóróanyagok kiosztása, újsághirdetések, plakátok

Polgármesteri hivatalok:

- Legeltetés szabályozása, szabályzat betartatása

Közbirtokosságok:

- Fakitermelés szabályozása
- Erdei gyümölcsbegyűjtés szabályozása

Erdőfelügyeletet végző szervek:

- Vadföldek létesítése, meglévők karbantartása
- Erdei gyümölcsbegyűjtés szabályozása
- Motoros sportot űzők erdőből való kitiltása, büntetése

Magánszemélyek:

- Juh-, szarvasmarha karámok tisztán tartása; hulladék megfelelő tárolása
- A háziállatok védett, zárt istállókban, ketrecekben tartása.
- Termés hatékony védelme, időben történő betakarítása

Egyéb lépések:

- A medve és a vadkárok körül kialakult helyzetet a sürgősségi esetek megyei bizottsága kell megvitassa.
- Jogszabály módosító javaslatok megfogalmazása:
 - a felnőtt, hím egyedek vadászatának tiltásáról,
 - a kvóta káresetek-, kilőtt egyedek száma- és a valós medveállomány szerinti meghatározásáról,
 - a sürgősségi esetekben történő azonnali beavatkozás lehetőségéről,
 - a személyi sérülések esetkezelésének és a kompenzáció eljárásának jogszabályba foglalásáról
 - a kárigénylések elbírálásának és a vadászati kvóta meghatározásának a Környezetvédelmi Ügynökség megyei kirendeltségének hatáskörébe helyezéséről
- A helyzetet az Európai Unió felé is kell közvetíteni, uniós szinten fellépni a probléma megoldása érdekében, Európai Parlamenti képviselők révén, Régiók Bizottsági előterjesztés formájában

Javaslatok jogszabály módosításra

1679/2008–as kormányhatározat

4. bekezdés, 1 és 2 pontok

Javaslat:

A vadkárok, a polgármesteri hivataloknál történő bejelentésére álljon több mint 24 óra az érintettek rendelkezésére, és legyen lehetőség a hivatalos bejelentésre a 112-es sürgősségi számon

Indoklás:

A kárról készült írásos jelentést annál az önkormányzatnál kell benyújtani, amely területén a veszteség bekövetkezett. 24 óra azonban meglehetősen rövid időszak a kár bejelentésére, főként, ha a kárvallott nem községközpontban lakik, esetleg más községhez tartozó tulajdonában keletkezett kár.

6. bekezdés, 1. pont

Javaslat:

A bejelentés során felmerült költségek (pl. szállítás) is képezze a kár értékének részét és kerüljön megtérítésre

Indoklás:

Az írásos bejelentéshez gyakran szükséges kisebb nagyobb távolságok megtétele, illetve egyéb más költségek merülhetnek fel, amely a kár értékéhez kapcsolódik, így ez is megtérítésre kell kerüljön.

9. bekezdés

Javaslat:

Sürgősségi esetekben a beavatkozási kérelmet bírálják el 24 óra alatt, vagy az elbírálást delegálják a megyei ügynökségeknek, az eljárás gyorsítása céljából. Tehát rövidíteni kell a bejelentés és a beavatkozás engedélyeztetése közötti időt.

Indoklás:

Sürgősségi esetben, a problémás medve elfogására, vagy kilövésére külön engedélyt kell kérni, amelyet a bukaresti Környezetvédelmi és Klímaváltozási Minisztérium hagy jóvá. Azonban ez az eljárás több napot vesz igénybe, amely alatt a medve további károkat

okozhat, vagy a vadásztársulatok nyomát veszítik. Gyorsított elbírálásra, vagy e feladat helyi vagy regionális szintre történő delegálására van szükség az időbeni beavatkozás érdekében. A társulatok rendelkezésére kellene állnia egy minisztériumi jóváhagyásnak, amely lehetővé teszi sürgősségi esetekben (például személyi sérülés) a gyors beavatkozást.

407/2006-os törvény

13. bekezdés

Javaslat:

Személyi sérülések esetén is legyen kompenzáció, amely lehetnek, a sérülés mértékétől függően a kórházi költségek, korai nyugdíjazás, vagy akár a temetkezési költségek. Ugyanakkor meg kell nevezni a felelős hatóságot, intézményt, a kompenzáció megállapítására, elszámolására.

Indoklás:

Meg kell határozni, hogy mi az eljárás személyi sérülés esetén. Kihez kell fordulni ilyen esetekben és milyen folyamatra lehet számítani. Ugyanakkor azt is jogszabályba kell foglalni, hogy a sérülés esetén a kórházi költségeket; súlyos sérülés esetén a nyugdíjazást vagy egyéb kompenzációkat, illetve elhalálozás esetén a temetkezési költségeket mely illetékes hatóság téríti meg.

Javaslat:

A vadak által okozott minden bárminemű anyagi kár kerüljön megtérítésre.

Indoklás:

Jelenleg csak a mezőgazdasági terményben, állatállományban esett kár esetén igényelhető a térítés. Egyéb károsodott javak esetén nem igényelhető.

Mellékletek

1. sz. melléklet: Hargita Megye Tanácsának tevékenysége medve és vadkárók kérdésében.

Hargita Megye Tanácsa kiemelt figyelmet fordít a vadak által okozott károk mérséklésére, ezek csökkentésére és igyekszik a rendelkezésre álló eszközeivel segíteni az illetékes hatóságokat, az érintett lakosságot, kommunikáció összehangolásával, problémák feltárásával és a központi döntéshozók felé közvetítésével, pályázati úton anyagi támogatással.

2009. február	A megyei tanács létrehozott egy munkacsoportot a vadkárók kezelésére, megelőzési tevékenységek koordinálására. Elsődleges célja a csoportnak a lakosság informálása volt, a vadkárók bejelentésének módjáról, a visszafizetési igénylések megfelelő összeállításáról
2010. április	Küsmödi és Románandrásfalvi gazdafórum, amelyen a gazdák felhívták Borboly Csaba megyei tanácselnök figyelmét a környéken történt nagyszámú vadkárakra. Márton István javaslata a károk kezelésére a gazdák egyesülése volt, egy nagyobb érdekképviselet létrehozása a vadkárók kifizetésének gyorsítása céljából.
2010. szeptember	Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter Hargita megyei látogatása során, találkozott a közbirtokosságok elnökeivel, ahol beszélgetési téma volt a vadkárók rendezése, a kifizetési procedúrák rövidítésének lehetősége.
2011. október	Megbeszélés a vadászegyesületekkel - HMT márványterem
2011. október	A csíkdánfalvi Nimród Vadászegyesület megszervezte az I. Székelyföldi Vadásznapot
2011. november	Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter, látogatást tett a megyében. Egy találkozó keretében, a vadászegyesületek képviselőivel vitatta meg a 407/2011 vadászati törvény módosítását, illetve vadkárók rendezésének kérdéseit
2011. november	Székelyföldi Akadémia Gyergyószárhegyen - Erdőgazdálkodás és vadkárók című előadás - Márton István
2011. november	Székelyföldi Akadémia Kányádon - Erdőgazdálkodás és vadkárók című előadás - Márton István
2012. május	HMT Vidékfejlesztési Egyesület pályázatának elbírálása - 5 vadászegyesület, összesen 10 villanypásztor felszerelésének támogatását bírálta el pozitívan a bizottság. Így villanypásztor kerülhet Oroszhegy, Siménfalva, Varság, Szecsend és Zetelaka, illetve Piliske vadászterületen, továbbá Csíkszentkirály, Csíkszentimre, Csatószeg, Verebes és Nagytusnád

határában.

2012. október	Székelyföldi Vadásznapi Gyergyószárhegy -
2013. március	Pályázat kiírása villanypásztorra a földtulajdonosi társulások számára – folytatódik az egyesületek, földtulajdonosok számára kiírt pályázat, amely keretén belül villanypásztorokra tehetnek le pályázatokat. A pályázat kerete 45 ezer lej.
2013. november	Székelyföldi Akadémia Gyergyóvárhegyen és Gyimesközéplokon
2014. május	Székelyföldi Akadémia Csíkszenttamás
2014. június	Korodi Attila környezetvédelmi miniszter részére küldött átiratban a megyei tanács a miniszter közbenjárását kérte a 2013-ban bejelentett vadkárok kifizetésére.
2014. október	Hargita Megye Tanácsának elnöke átiratban kérte a sürgősségi esetek bizottságának összehívását, tekintettel a medvék általi támadások számának növekedésére. Ugyanakkor információt gyűjt egy jelentés elkészítéséhez a medvék és a vadkárok helyzetének felméréséhez.
2014. november	Az elkészült jelentést közvitára bocsátotta a tanács, lehetőséget adva a szakértőknek a hozzászólásra, véleményeik kinyilvánítására.
2015. február	A jelentés véglegesítésére került sor, számos javaslatot figyelembe véve.
2015. március	Megei katasztrófavédelmi bizottság gyűlésén Borboly Csaba elnök kérte egy törvényes keret megtalálását a megyei vadkárok kezelésére.
2015. június	Egy interaktív térkép készült az ember elleni medvetámadások bemutatására. http://hargitamegye.ro/vadkarok/interaktiv-terkep.html Elkészült a tanács figyelemfelkeltő plakátja a gazdák részére, elindult a tudatosító kampány a gazdák részére arról, hogy mit kell tenni a vadkárok megelőzésére, illetve ha már megtörtént a kár. A hónap végén, a tanács elnöke felszólalt Brüsszelben, a Régiók Bizottságának „Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottságának ülésén, mely keretén belül felvázolta a Hargita megyei helyzetet.
2015. augusztus	A hónap végén sor került a Hargita megyei prefektusi kollégium ülésére, mely keretén belül a megyei prefektus konkrét javaslatokat fogalmazott meg a megyei medvék okozta támadások és károk megelőzésére.
2015. szeptember	Borboly Csaba elnök, átiratban kért információkat a Vízügyi, Erdészeti és Környezetvédelmi Minisztériumtól a megyékben levő medvék létszámára,

a bejelentett károk számára és a beavatkozási kvótára vonatkozóan

Elkészült a tanács bemutató videója a Hargita megyei medve helyzetről, amelyben medvetámadás áldozatai is megszólalnak. Borboly Csaba újabb átiratban kéri a megyei katasztrófavédelmi bizottság összehívását, hogy megvitassák a medvék miatti helyzetet.

2015 október	A Vízügyi, Erdészeti és Környezetvédelmi Minisztériumtól beérkezett a válasz a kért adatokkal. Ugyanebben az időpontban a Buzau megyei prefektus válasza is iktatásra került a megyei tanácsnál. Elindul a korábbi jelentés aktualizálásának, átdolgozásának folyamata.
2015. november	Elkészülnek a medvék helyzetét bemutató infógrafikák

2. sz. melléklet: Kilövési engedélyek

A 2015-2016-os vadászidényben jelentősen több egyedet lőhetnek ki a vadászok Hargita megyében, mint az azt megelőző szezonokban. Összesen 65 medve, 59 farkas és 68 vadmacska kilövését hagyta jóvá a Környezetvédelmi Minisztérium.

Medve kilövési engedélyek, 2015-2016-os idényben²

	Példányszám
Nagyküüllő Vadász- és Sporthorgász Egyesület	10
Csíksereda Vadász- és Sporthorgász Egyesület	8
Zetelaka és Társai Vadász- és Sporthorgász Egyesület	8
Hargita Erdészeti Igazgatóság	4
Székelykeresztúri Hubertus Vadász- és Sporthorgász Egyesület	5
Salon Vadász- és Sporthorgász Egyesület	4
Szent Anna Vadász- és Sporthorgász Egyesület	3
Maroshévíz Vadász- és Sporthorgász Egyesület	4
Gyergyószentmiklósi Vadász- és Sporthorgász Egyesület	3
Erdész-vadászok Klubbja	2
Fágytel-Martonca Vadász- és Sporthorgász Egyesület	2
Gordon Vadász- és Sporthorgász Egyesület	2
Nimrod Vadász- és Sporthorgász Egyesület	3
Szilos Vadász- és Sporthorgász Egyesület	2
Loduj Vadásztársulat	1
Csíkszépvíz Erdőrendészeti Hivatal	1
Gyergyószentmiklósi Vadászegyesület	2
Gyergyószentmiklós Erdőrendészeti Hivatal	1
Összesen	65

² 1439/2015 sz. rendelet a medve, farkas, vadmacskára vonatkozó mentesítések jóváhagyásáról, <http://lege5.ro/Gratuit/q44dqjqqi/ordinul-nr-1439-2015-pentru-aprobarea-derogarilor-in-cazul-speciilor-urs-lup-si-pisica-salbatica>

3. sz. melléklet: Min. 1 egyednél több medvével rendelkező megyék statisztikái az Erdészeti, Vízügyi és Környezetvédelmi Minisztérium adatai szerint

Județ	Efectiv optim	Ef. est. în urma studiului - medie	Ef. real est. gestionări 2014	Daune raportate 2013/2014	Nr. interv. aprobat 2014-2015	Deviația ef. real est. gestionări	Deviația daune rap.	Deviația nr. interv. aprobat	Ef. real est. gestionări / Daune rap.	Ef. Optim / Ef. real est. gestionări	Ef. optim / Ef. est. în urma studiului
Alba	99	145	201	20	7	-186	-8	-11	10%	203%	146%
Arad	5	9	11	2	1	-376	-26	-17	18%	220%	180%
Argeș	279	450	577	40	35	190	12	17	7%	207%	161%
Bacău	140	185	300	17	15	-87	-11	-3	6%	214%	132%
Bihor	50	28	44	4	2	-343	-24	-16	9%	88%	55%
Bistrița Năsăud	156	273	483	40	41	96	12	23	8%	310%	175%
Brașov	338	660	1.007	80	54	620	52	36	8%	298%	195%
Buzău	164	280	484	15	11	97	-13	-7	3%	295%	171%
Caraș-Severin	78	55	132	6	5	-255	-22	-13	5%	169%	71%
Cluj	36	90	124	8	6	-263	-20	-12	6%	344%	250%
Covasna	234	660	1.203	22	37	816	-6	19	2%	514%	282%
Dâmbovița	22	65	97	9	7	-290	-19	-11	9%	441%	295%
Gorj	103	145	228	15	12	-159	-13	-6	7%	221%	141%
Harghita	339	735	1.351	82	53	964	54	35	6%	399%	217%
Hunedoara	262	275	442	45	19	55	17	1	10%	169%	105%
Maramureș	193	200	340	21	15	-47	-7	-3	6%	176%	104%
Mehedinți	19	13	20	4	2	-367	-24	-16	20%	105%	66%
Mureș	240	420	644	70	50	257	42	32	11%	268%	175%
Neamț	175	210	336	15	13	-51	-13	-5	4%	192%	120%
Prahova	214	230	373	60	13	-14	32	-5	16%	174%	107%
Satu Mare	9	5	6	2	-	-381	-26	-18	33%	67%	50%
Sibiu	187	305	508	46	27	121	18	9	9%	272%	163%
Suceava	219	240	370	48	19	-17	20	1	13%	169%	110%

Județ	Efectiv optim	Ef. est. în urma studiului - medie	Ef. real est. gestionări 2014	Daune raportate 2013/2014	Nr. interv. aprobat 2014-2015	Deviația ef. real est. gestionări	Deviația daune rap.	Deviația nr. interv. aprobat	Ef. real est. gestionări / Daune rap.	Ef. Optim / Ef. real est. gestionări	Ef. optim / Ef. est. în urma studiului
Timiș	10	9	19	14	3	-368	-14	-15	74%	190%	90%
Vâlcea	184	265	349	36	14	-38	8	-4	10%	190%	144%
Vrancea	225	240	411	14	12	24	-14	-6	3%	183%	107%
Medie	153	238	387	28	18						

Corelație	Ef. real est. gestionări si Daune rap	Ef. real est. gestionări si Nr interv. aprobat	Daune rap și Nr interv. aprobat
	0,7413	0,8845	0,8493

ELJÁRÁS

Cím	Medvekérdés és vadkárók Hargita megyében
Hivatkozás:	- 1979-es Berni Egyezmény - Európai Közösségek Tanácsának 92/43/EGK irányelve - 407/2006-os vadászati törvény - 1679/2008-as kormányhatározat - 1575/2014-es rendelet - 1439/2015-ös rendelet - Polgármesteri hivatalok által beküldött adatok medvepopulációról és bejelentett vadkárokról - Megyei vadásztársulatok által beküldött adatok, állásfoglalások - Erdészeti hivatalok, magánerdészetek által beküldött adatok - Egészségügyi intézmények, környezetvédő egyesületek statisztikai, állásfoglalásai - URSUSLIFE projekt anyagai, jelentései - Hargita megyei Környezetvédelmi Ügynökség adatai, állásfoglalása - Országos és megyei sajtóhírek - Medvék helyzetéről készült tanulmányok, felmérések - Más, illetékes személyek állásfoglalása, véleménynyilvánítása
Jogi alap:	
Stratégia / Program	Hargita Megye Agrárfejlesztési Stratégiája 2010-2020
HMT határozat/elnöki rendelet száma és kelte:	
Illetékes struktúra:	Elemző Csoport
Végleges jelentés kelte:	2015. január 22.
Korábbi jelentések a témában:	
A témában folytatott konzultáció:	Elemző Csoport honlapja http://elemzo.hargitamegye.ro/medvekerdes-es-vadkarok-hargita-megyeben/ Hargita Megye Tanácsának, e témára létrehozott honlapja http://hargitamegye.ro/vadkarok.html